

تأثیر اندیشه‌های کلامی ابن تیمیّه بر وهابیت

عنوان انگلیسی:

عنوان عربی:

نویسنده: محمد عیسی محمدی

استاد راهنما: احمد حیدر پور

مقطع: کارشناسی ارشد

استاد مشاور: علی اصغر رضوانی

رشته:

استاد ناظر:

دانشگاه: جامعه المصطفی

تاریخ دفاع: 1386

واحد:

کلمات کلیدی: وهابیت، سلفیه، توحید، شرک، شفاعت، توسل، شیعه، زیارت، نذر

در این پژوهش، رویکردهای کلامی ابن تیمیه که محمد بن عبدالوهاب تحت تأثیر افکار وی به تأسیس فرقه وهابیت اقدام نموده، نقد و بررسی شده است. نگارنده در دو بخش برداشت‌های ابن تیمیه را از توحید و شرک و برداشت‌های نادرست وی را از مصادیق توحید و شرک و شرک دانستن اموری مانند شفاعت، توسل، زیارت، نذر، قسم و... را تبیین نموده است. در بخش اول، ضمن بیان کلیاتی از تحقیق به مباحثی چون: زندگی نامه ابن تیمیه و محمد بن عبدالوهاب، فعالیت‌های سیاسی ابن تیمیه، فتاوی فقہی وی در مورد روزه، محاکمه کردن و زندانی کردن وی به خاطر عقایدش، دیدگاه‌های علمای مسلمان در مورد شخصیت و افکار ابن تیمیه (مخالفان و موافقان وی) و آثار و تألیفات او، زندگی‌نامه محمد بن عبدالوهاب، تحصیلات و سفرهای او، اوضاع دینی، سیاسی، اجتماعی دوران حیات او، مبارزات دینی و سیاسی وی، مخالفت علما با محمد بن عبدالوهاب، ارتباط وی با محمد بن سعود، اعلام جهاد وی بر ضد مخالفان خود، کناره گیری محمد بن عبدالوهاب از امور سیاسی و پرداختن او به امور اخروی و تدریس و آثار وی پرداخته است. در بخش دوم، ضمن بحث درباره توحید و شرک؛ تعریف ابن تیمیه از توحید و شرک و اقسام آن، دیدگاه وهابیت در مورد توحید و شرک و صفات نزد خداوند و دلایل آنان، اوصاف مشرکان و موحدان از منظر محمد بن عبدالوهاب و مصادیق شرک از منظر وی و ابن تیمیه بحث و بررسی شده و تفسیر ابن تیمیه و محمد بن عبدالوهاب در مورد حقیقت شفاعت و توسل و دلایل آنان مبنی بر شرک خواندن آن‌ها اعم از دلایل روایی و عقلی در این زمینه مطرح گردیده است. طرح و نقد انواع شفاعت (مثبت و منفی)، اقسام توسل جایز و غیر جایز، احکام زیارت قبور، نذور و قسم و اعتقاد به آن‌ها از منظر ابن تیمیه و محمد بن عبدالوهاب و احکام و شرایط نذر و قسم از منظر وی از دیگر مطالب این بخش است. نگارنده در همین جهت، دلایل قرآنی و روایی وهابیان را مبنی بر شرک خواندن نذر برای غیر خدا، حکم ساختن مساجد بر قبور، نماز خواندن کنار قبرها، ساختن گنبد و بارگاه روی قبرنامه(ع) و نیز دیدگاه‌های آنان را در مورد زیارت مشروع و غیر مشروع، حکم زیارت قبر پیامبر اسلام(ص) و معصومین(ع)

بیان و نقد کرده است.